

**Kliimaministri 21.03.2024. a määruse nr 21
„Kliimamuutusega seotud tegevuste, linnade elurikkuse suurendamise
ja kavade koostamise toetuse andmise
tingimused ja kord perioodil 2021–2027“**

Lisa 2

Tehnoloogilise projekti juhised

Juhendmaterjal tehnoloogilise projekti koostamiseks Ühtekuuluvusfondi 2021–2027 rahastamisperioodi meetme „Kliimamuutusega seotud tegevuste, linnade elurikkuse suurendamise ja kavade koostamise toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ projekti rahastamistootluse lisana.

Sissejuhatus juhendi kasutajale

Juhend on koostatud Kliimaministeeriumis. Juhendi eesmärk on anda taotlejatele ja projekti koostajatele suunised tehnoloogilise projekti koostamiseks Ühtekuuluvusfondi 2021–2027 rahastamisperioodi meetmest „Kliimamuutusega seotud tegevuste, linnade elurikkuse suurendamise ja kavade koostamise toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ toetuse taotlemisel.

Tehnoloogiline projekt on määruse „Kliimamuutusega seotud tegevuste, linnade elurikkuse suurendamise ja kavade koostamise toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ (edaspidi TAT) kohaselt taotluse kohustuslik lisa juhul, kui on tegemist TAT § 5 lõike 2 punktides 12 ja 13 loetletud tegevustega. Juhendi järgimine on vajalik selleks, et vältida projekti koostamisel vigu, mis võivad hiljem viia taotluse rahastamata jätmiseni. Tehnoloogilisele projektile ei kohaldata majandus- ja taristuministri 17. juuli 2015. a määruses nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“ esitatud nõudeid. Tehnoloogilise projekti mõiste on kasutusel TAT § 11 lõike 2 punkti 13¹ tähenduses. Kui taotlejal on koostatud ehitusprojekt eel-, põhi- või tööprojekti tasemel, mis ei sisalda juhendis küsitud infot, siis lisatakse puuduolev info koos viidetega juhise punktidele taotluse vormil leheküljele „Sisu“ ja lisadokumenti ei ole vaja koostada.

Juhendi järgimine on kvaliteetse taotluse koostamise eeldus ning tagab, et taotluses kavandatud lahendus on keskkonnakaitsele sobivaim. Taotluses ja tehnoloogilises projektis kavandatud tegevused peavad olema kooskõlas projekti asukohajärgse kehtiva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavaga.

Üldosa

Selles peatükis tuuakse välja projekti täpne nimetus ja esitatakse andmed projekti tellija kohta: nimi, aadress, telefoninumber, e-posti aadress, kontaktisik. Kui tehnoloogilise projekti on koostanud konsultant või projekteerija, siis esitatakse andmed ka projekti koostaja kohta.

Peatükis kirjeldatakse piisava täpsusega projekti asukohta. Nimetatakse küla, vald ja maakond, kus projekti tegevused toimuvad.

Kui olemasoleva olukorra kirjeldus on kajastatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas, ei ole tarvis teavet dubleerida. Piisab konkreetsete viidete lisamisest arendamise kavale leheküljenumbri ja alapealkirja täpsusega. Kui vajalik teave ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni

arendamise kavas puudub või esineb hajutatult, esitatakse see peatükis koondatult, et oleks võimalik projektieelsest olukorrast ülevaade saada.

Üldosa peatükis kirjeldatakse üldiselt projekti piirkonda. Antakse lühike ülevaade projekti piirkonna looduslikest tingimustest ja olemasolevatest sademevee kogumise lahendustest.

Projektlahenduse valimine

Peatüki eesmärk on selgitada sademeveesüsteemide ehitamise või rekonstrueerimise vajadust.

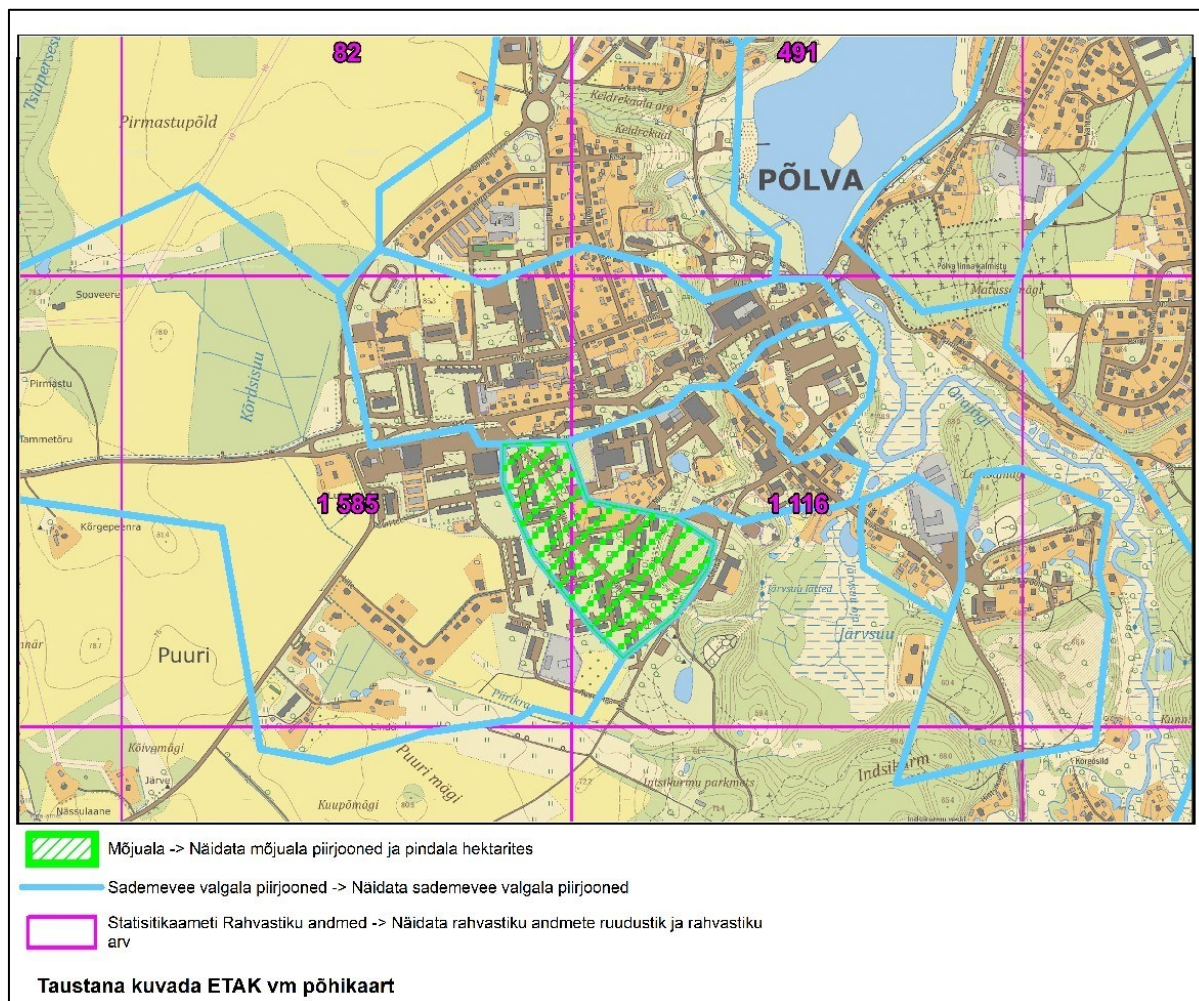
Peatüki sissejuhatuses esitatakse kokkuvõtte kavandatavatest tegevustest, projekti mõjuala kirjeldus ja pindala hektarites ning kirjeldatakse tegevuste eesmärki. Märgitakse elanike arv, kes elavad maa-alal, kust sademed projekti tulemusel kokku kogutakse või immutatakse (projekti mõjuala). Projekti mõjuala hulka arvestatakse sademevee (alam)valgala, mille tarbeks rajatakse toetuse abil taristu (sh looduspõhised lahendused). Sademevee valgala on maa-ala, millelt sademevesi voolab rajatavasse või rekonstrueeritavasse sademeveetorustikku või imb- või viibesüsteemi.

Projekti mõjualast lisatakse kaart joonisena PDF- või pildifailina tehnoloogilise projekti dokumendis. Esitatavalt jooniselt peab olema selgelt aru saada, kus paiknevad mõjuala piirjooned (millistel tänavatel või milliste objektide vahel) ja nähtav mõjuala pindala hektarites. Mõjuala kaardipildi taustaks kasutada ETAKi või muud põhikaarti (joonis 1).

Võimalusel esitada ka mõjuala ruumikuju eraldi ZIP-failina (pindobjekti hulknurk ehk polügoon SHP-formaadis, mis sisaldab shp-, dbf-, shx-, prj- või cpg-laiendiga faile). Mõjuala ruumikuju fail esitada kodeeringus UTF-8, koordinaatide projektsioonis L-EST97 (EPSG : 3301). Mõjuala polügoon moodustada eraldi kihile, kus ei ole muid jooni ega punktobjekte. Mõjuala kihi nimeks panna „mõjuala“ või „mojuala“. Jälgida, et mõjuala oleks terviklik polügoon (ei tohi olla punkt ega joonobjektina). Kui projektiga kavandatavatel tegevustel on mitu eraldi paiknevat mõjuala, võivad need olla samal mõjuala kihil eraldi polügoonidena.

Kui rajatud taristuga lahendatakse sademevee probleem asukohas, kuhu jooksevad kokku mitme (alam)valgala sademeveed, siis arvestatakse selle mõjualaks kõik asjakohased alamvalgala. Kui projektiga ehitatakse ühisvoolne kanalisatsioon ümber lahkvoolseks, arvestatakse mõjualaks alamvalgala, kust projekti raames ehitatav lahkvoolne kanalisatsioon sademed kogub.

Andmed sademevee valgalade kohta on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas või sademevee majandamise kavas. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse (ÜVVKS) § 14 lõike 1 punkti 7 kohaselt peab ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava sisaldama sademeveesüsteemide loetelu ja sademevee ärajuhtimise kaarte valgalade kaupa juhul, kui sademeveesüsteemid on määratud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni osaks. Kui sademevee kogumise ja ärajuhtimise süsteemid ei ole määratud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni osaks, koostab kohaliku omavalitsuse üksus ÜVVKS-i § 62 lõike 1 kohaselt oma territooriumil valgalade kaupa sademevee majandamise kava.

Joonis 1. Näide tehnoloogilises projektis esitatavast kaardipildist. Eristatud on mõjualaks olev valgala. Kaardipildilt on ka näha, millistesse rahvastikuandmete ruutkaardi ruutudesse mõjuala jääb, ja sealne elanike arv. Näide on illustratiivne.

Peatükis kirjeldatakse täpsemalt projektiga hõlmataavaid rajatisi. Kui projekt hõlmab mitut erinevat sademeveesüsteemi olulist osa (nt torustikke ja imb- või viibesüsteeme), esitatakse teave iga osa kohta eraldi alapunktis. Imb- ja viibesüsteemide puhul kirjeldatakse arvuliselt süsteemi hüdraulilist mahutavust ning esitatakse andmed, milline sajuühendus on ülevoolude dimensioonimisel aluseks võetud. Kui projekt hõlmab mitut asulat, esitatakse teave iga asula kohta eraldi alapeatükis. Kui olemasolevaid rajatisi kavatakse likvideerida, kirjeldatakse ka kavandatavaid likvideerimistöid.

Alternatiivide analüüs

Arvestades olemasolevat olukorda, rajatiste seisundit ning kliimamuutusi, analüüsitakse ja võrreldakse erinevaid tehnilisi ja tehnoloogilisi alternatiive. Lahkvoolse kanalisatsioonisüsteemi rajamise alternatiiviks on kogu piirkonnale langeva sademevee immutamine pinnasesse vastavate maastikuelementide (imbkraavid, -pargid, lodud jms) väljaehitamise abil. Sademeveetorustike alternatiiviks on ka lahtised kanalid ja kraavid. Kui alternatiivid ei ole asjakohased, tuleb seda põhjendada.

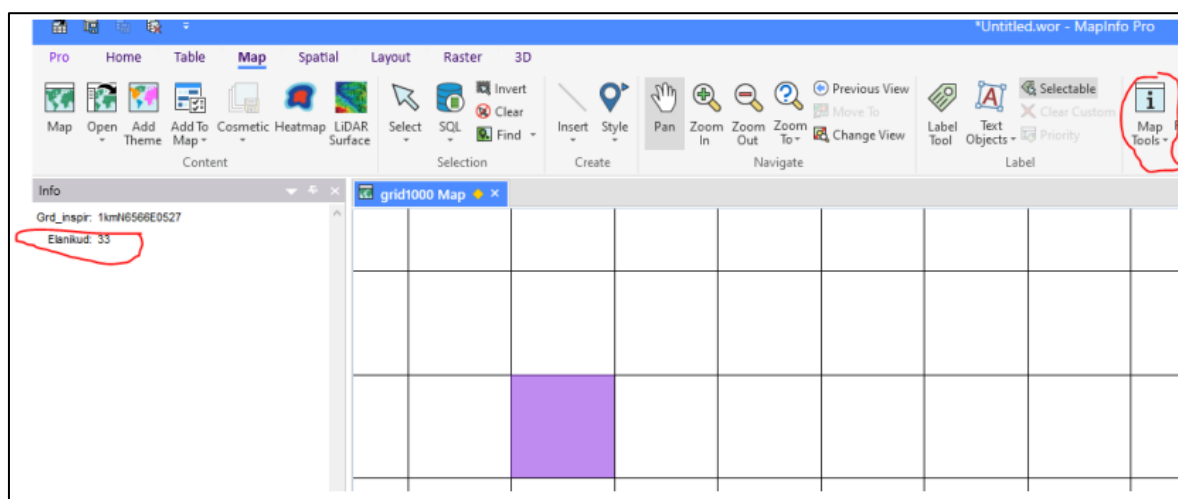
Alternatiivide analüüsis tuleb käsitleda rajamise maksumust ning eksploatatsioonikulu rajatiste amortisatsiooniaja jooksul. Nii rajamismaksumus kui ka hoolduskulud tuleb välja tuua sellise detailsusega, et on võimalik hinnata nende vastavust turuolukorrale. Rajamise maksumus tuleb lahti kirjutada tehnoloogiliste osade kaupa.

Analüüsi põhjal valitakse **majanduslikult soodsaim** alternatiiv, mis tagab eesmärgi. Alternatiivide analüüsi ei või koostada isik, kes on seotud projektis kavandatud tehnoloogia (sademevee kogumise, puhastamise või immutamise seadmed) tarnimise või maale toomisega.

Kavandatavad tegevused

Selles peatükis esitatakse projekti kogumaksumus, projekti mõjualal elavate inimeste arv ning kokkuvõtte kavandatud tegevustest asulate kaupa.

Kui eelprojekt koostatakse mitme asula peale, peab olema võimalik selgelt ja üheselt eristada, millised tegevused millises asulas toimuvad ja milline on mõjualadel elavate inimeste arv iga mõjuala kaupa eraldi. Kui mõjuala elanike arvu kohta puuduvad täpsemad andmed, määratakse mõjuala elanike arv mõjuala ruumikuju ja rahvastikutiheduse $1 \text{ km} \times 1 \text{ km}$ ruutkaardi¹ abil. Selleks on võimalik teha kaardianalüüs, mille käigus kõrvutatakse Statistikaameti rahvastikuandmed meetmest kasu saava mõjuala paiknemisega. Kasu saavaks elanikkonnaks võib lugeda nende $1 \text{ km} \times 1 \text{ km}$ ruutude elanikkonna koguarvu, kus asub mõjuala. Kui mõjuala joon poolitab rahvastiku paiknemise ruutkaardi ruutu, siis võib arvestada elanike arvu hulka sellel ruudul paiknevate elanike koguarvu. Kui projekti mõjuala on kõigest üksikute ruutude sees, siis on võimalik ka lihtsalt ruudule vajutades infopäringuga teada saada, kui palju elanikke selles ruudustikus elab, ja need arvud pärast kokku liita (joonis 2).

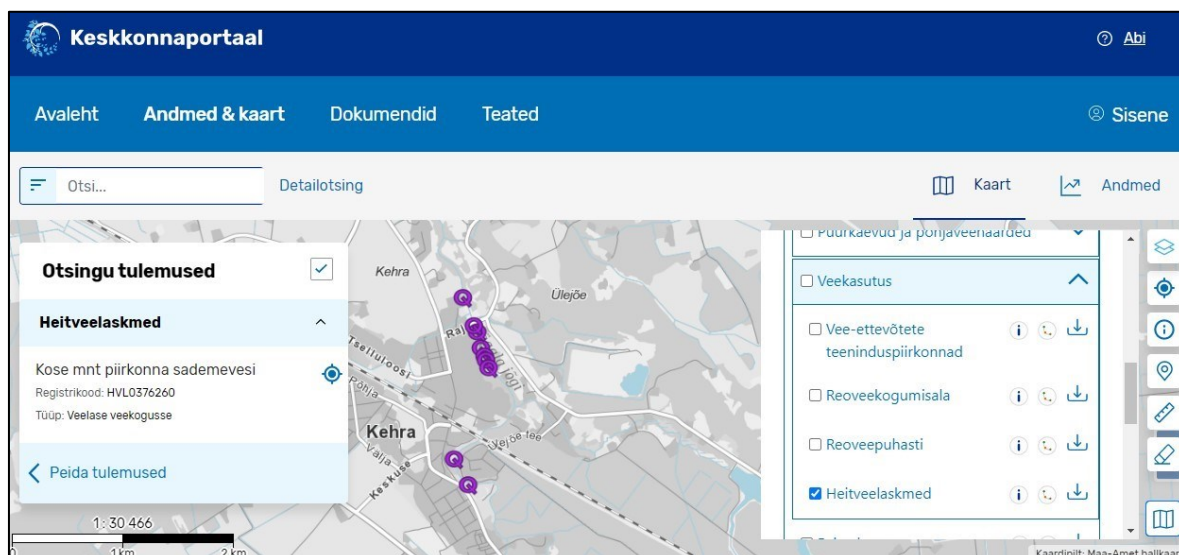
Joonis 2. Elanikkonna andmete päring Mapinfos

Peatükis kirjeldatakse kavandatavaid tegevusi – millised seadmed ja ehitised (sh rajatised) rekonstrueeritakse ja/või rajatakse, nimetatakse valitud tehnoloogiad.

Esitatakse teave selle kohta, kas projekt toimub mõnel looduskaitsealal või selle läheduses ning kas ja millised veekogud asuvad projekti piirkonnas või selle ümbruses. Kui projektiga vähendatakse avariivõlvoolu reoveepuhastist või sademeveega muul moel veekogusse kanduvat koormust, siis kirjeldatakse, missuguseid veekogusid projekti tulemusena mõjutatakse ning missugune on projekti tulemuste mõju.

Veekogudele avalduva mõju kirjeldamisel tuleb lisaks veekogu nimele tuua ära ka veekogum ja veekogumi kood. Infot veekogude ja -kogumite kohta saab veemajanduskavadest, veekogumite seisundite vahetunnangutest ja Keskkonnaportaalist (joonis 3).

¹ <https://metadata.geoportaal.ee/geonetwork/inspire/api/records/21615a0b-0bbc-4d9d-a0b8-cf57bf2f4e30>

Joonis 3. Sademevee väljalaskme otsing Keskkonnaportaali kaardilt. Klikkides sobival otsingutulemusel, avanevad objekti põhiaandmed, sh suubla nimi.

Lisaks kirjeldatakse meetmeid, mis võetakse kasutusele keskkonnareostuse vältimiseks ning loodusressursside ratsionaalseks kasutamiseks. Nähakse ette nõuded keskkonnoahtlike objektide ja materjalide likvideerimistöödele ning jäätmekäitlusele.

Lisa 1. Projekti eelarve ja tööde maht

Esitatakse tööde mahtude tabel koos eelarvega. Mahtude tabel peab olema lahti kirjutatud piisava detailsusega, et oleks võimalik hinnata eelarve vastavust turusituatsioonile.

Lisa 2. Joonised

Esitada tuleb järgmised joonised:

- projektiala ülevaateplaan, kus on kajastatud rekonstrueeritavad ja rajatavad sademevee rajatised; joonise mõõtkava valida selliselt, et kogu projektiala mahuks ühele joonisele. Joonisel peab kajastuma ka projekti mõjuala ehk sademevee valgla, kust rajatavad seadmed koguvad sademevee;
- torustike rajamise või rekonstrueerimise projekti puhul plaan mõõtkavas vähemalt 1 : 1000 (soovitav on märkida joonisele ka peamagistraalide läbimõõdud, kalded ja materjal);
- sademevee puhasti, imb- ja/või viibesüsteemi puhul ülevaateplaan, mille mõõtkava valida selliselt, et kogu rajatise territoorium mahub ühele joonisele;
- sademevee puhasti, imb- ja/või viibesüsteemi tehnoloogiline skeem.